

Josep Jou i Parés, fotògraf

David Iglésias i Franch

Josep Pérez i Pera

Les imatges del fons Josep Jou i Parés constitueixen una mostra típica de la feina que, al primer terç del nostre segle, realitzaven els fotògrafs popularment anomenats "retratistes". No cal cercar per entendre l'obra d'aquest autor complicats acostaments a corrents artístics de moda. Les seves fotografies tenen la vàlua honesta de recollir, senzillament, l'aspecte d'un bon munt de gironins que passaren a retratar-se pel seu estudi, algunes obres públiques, diferents esdeveniments socials que es produïren, i l'aspecte de l'entorn arquitectònic de la ciutat. El fons aplega també un seguit de negatius en placa de vidre que segurament procedeixen d'orígens diversos. D'aquestes, una trentena són atribuïbles, amb quasi absoluta seguretat, a Valentí Fagnoli.

Josep Jou i Parés

Josep Jou i Parés nasqué a Girona el 23 de gener de 1892, a la travessia Sant Josep número 4. Els veïns el coneixien com el "fill de la carbonera" perquè els seus pares tenien una carboneria. Però les seves inquietuds personals l'allunyarien aviat de continuar la tradició familiar. A l'edat de 5-6 anys moria el seu pare, i adquiria així unes noves responsabilitats pel fet de ser el més gran d'una família de quatre germans. Començà la instrucció primària als Maristes, però abandonà aviat l'escola per adquirir una formació autodidacta. S'introduí en el món del treball com a ajudant del dipositari de l'Ajuntament, on més tard aconseguiria una plaça de funcionari que mantindria fins a la jubilació.

Però Josep Jou fou un home de grans inquietuds, i així ho demostren les nombroses activitats que realitzà al llarg de la seva vida, que compaginà sempre amb la feina a l'Ajuntament. La fotografia, els toros i la boxa encapçalen, per aquest ordre, la llista de les seves passions.

La seva activitat com a fotògraf

S'introduí a la fotografia de molt jove, i realitzà un aprenentatge basat sobretot en l'experimentació, com féu amb totes les activitats per les quals s'interessà. Però el material era costós, i per establir un primer contacte amb la fotografia es feia imprescindible relacionar-se amb altres fotògrafs de la ciutat ja consolidats, que estiguessin disposats a assessorar un aprenent. No es coneixen, però, quins foren aquests fotògrafs que introduïren Josep Jou en l'art fotogràfic.

La seva activitat com a fotògraf gira entorn de quatre eixos temàtics principals: els retrats, els toros, la boxa i la ciutat (canvis urbanístics i esdeveniments socials).

Fotografia del Pont de Pedra, amb el convent dels Mínims al fons, realitzada per Valentí Fagnoli. A la dreta, al terrat de la casa Boué es pot observar la inscripció Fotografia pintada en una paret de l'estudi que ocupà Josep Jou (1913-1928).
(Ajuntament de Girona. CRDI. Reg. 14.530)

Els retrats

Josep Jou s'introduí com a retratista el 1920, quan adquirí un estudi en un edifici del carrer Sant Francesc núm. 12 (actual Santa Clara). D'aquesta manera es consolidà com a professional. No abandonà però el "quarto fosc" del seu domicili, del mateix carrer, que convertí en el laboratori on processaria el material. Aquest estudi era un terrat situat a la casa Boué, que ja havia estat utilitzat per altres fotògrafs. El 1903 s'hi establiren els germans Josep i

Juli Masó, de la Vall d'Aro, però el seu projecte fallí i abandonaren el local. L'any següent, el 1904, va passar a mans d'Antoni Garcia, fotògraf barceloní, que mantingué l'estudi obert fins als primers anys de la dècada del 1910. El local estigué uns anys tancat fins que el 1920 Josep Jou l'escollí per centrar la seva nova tasca com a retratista, tasca que realitzaria a les tardes i els dies festius, quan estava lliure de les seves obligacions a l'Ajuntament. Coincidia així amb el perfil professional de molts altres "retratistes" de l'època, que tingueren en la fotografia una segona activitat econòmica. Les fotografies es feien amb una càmera de gran format, i amb llum natural. A aquest efecte, adequà l'estudi fotogràfic amb el sostre i una de les parets de vidre. La resta era de fusta, i el conjunt de l'obra presentava un aspecte de certa provisionalitat. Per a l'interior, adquirí els decorats que necessitaria per ambientar els seus retrats.

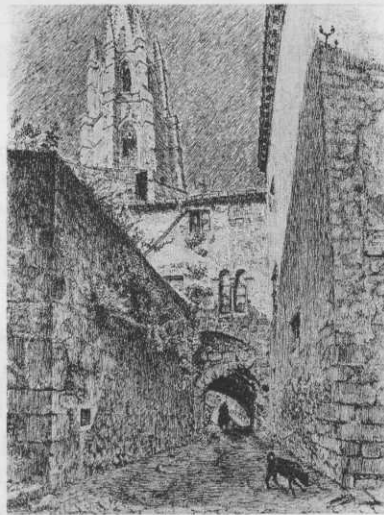

Retrat d'estudi d'una noia abillada de tennista (1920-1930). (Ajuntament de Girona. CRDI. Reg. 14.321. Negatiu vidre. 13 x 18 cm).

En aquells anys s'acostumava a copiar per contacte (és a dir, obtenint un positiu de mida idèntica al negatiu original, la qual cosa confereix a aquelles fotografies una qualitat que de vegades sorprèn l'observador d'avui), i les poques ampliacions comanades les feia el mateix fotògraf. Els negatius eren retocats, segons els canons estètics imperants, per uns ajudants al mateix estudi (el fotògraf S. Martí fou un dels retocadors de la galeria Jou) o en establiments especialitzats en retoc i il·luminació (acoloriment manual

de les còpies) que normalment es trobaven a Barcelona, on també tenien domicili els nombrosos intermediaris que es dedicaven a comercialitzar el material sensible (d'importació quasi forçosa) i el destinat als fotoacabats i a la presentació de les còpies (fundes, marcs, cartrons...). Els encàrrecs dels fotògrafs "de províncies" es feien per correu o mitjançant la visita d'un viatjant. I del transport de la mercaderia, se'n cuidaven els transportistes, donant lloc a un tràfic que ha quedat recollit en un gran conjunt de documentació comptable, que els successors del fotògraf han tingut l'encert de conservar, i que convenientment resseguida permet reconstruir pas a pas aquesta activitat.

El 1936, amb l'arribada de la Guerra Civil aquests circuits comercials s'aturaren, i s'esdevingué un canvi de costums en la societat de l'època. Les comunions, els casaments i l'arribada de soldats havien donat vida a l'estudi durant setze anys. Eren esdeveniments rellevants que marcaven la vida de les persones de l'època, i calia per tant immortalitzar el moment. L'arribada d'un nou reemplaçament de soldats era un moment agraït pel fotògraf, ja que assegurava l'entrada d'uns ingressos. Però amb la guerra el nombre de casaments descendí notòriament, i els soldats ja no estaven per retratar-se. Aquest fet suposà el motiu principal que portà al tancament de la galeria, encara que no fou l'únic. És molt probable que durant la guerra algun sindicat utilitzés l'establiment per a fer-hi fotografies dels afiliats.

Reproducció d'un gravat de Torres Monsó del 1943 on s'aprecia el campanar de l'església de Sant Feliu, vist des del carrer Trasfigueres. (Ajuntament de Girona. CRDI. Reg. 13.485. Negatiu vidre. 13 x 18 cm)

